

Vergadering Afnemersraad MiDaS
Maandag 2 november 2015 14.30-16.30 uur
Locatie: SCP, Den Haag

Aanwezig:

Paul de Graaf (O&BI Rotterdam)
Dirk Jan Griffioen (RIVM)
MARIKE Knoef (Netspar)
Kees Leidelmeijer (RIGO)
Ineke Stoop (SCP, voorzitter)
Ruben Dood (hoofd Centrum voor Beleidsstatistiek)
Ruurd Schoonhoven (Relatiebeheerder MiDaS, secretaris)

Bij agendapunt 6:

Kees Aarts (hgl UTWente, trekker namens NWO van NDSW initiatief)

Verhinderd:

Bas van der Klaauw (VU)
Magdaleen de Schepper (MinSZW)
Bob van Waveren (Regioplan)
Ilonca Vaartjes (UMC Utrecht, Julius Centrum)
Bas ter Weel (CPB)

Agenda:

1. Opening, vaststellen agenda
2. Klanttevredenheidsonderzoek 2015 (*bijlage*)
3. Stand van zaken herziening beveiliging
4. Stand van zaken Wiki
5. Overige mededelingen
6. Nationale Datainfrastructuur Sociale Wetenschappen (NDSW - NWO)
7. Rondvraag en sluiting

1. Opening en vaststellen agenda

De voorzitter verwelkomt als nieuw lid Kees Leidelmeijer (RIGO), ter opvolging van Jan van der Linden (Panteia). Ook Magdaleen de Schepper (MinSZW) is toegetreden als opvolger van Michiel van den Hauten (MinSZW) maar helaas verhinderd. Verslag van de vergadering van 10 april 2015 is reeds per mail becommentarieerd en op website geplaatst. De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

2. Klanttevredenheidsonderzoek 2015

Het onderzoek uitgevoerd zomer 2015 had een respons van 33%, vergelijkbaar met voorgaande jaren. De tevredenheid bij klanten is op goed niveau, het algemene rapportcijfer vertoont over de afgelopen jaren een kleine stijging. De beoordeling van de performance is gestegen, mede dankzij de upgrade van hard-en software twee jaar geleden. Een enkele ongunstige uitschieter bij het algemene rapportcijfer is toe te schrijven aan problemen rond de facturering waarvan enkele gebruikers veel last hebben gehad. Binnen CBS loopt een project om de interne procedures rond de facturering te stroomlijnen. In de discussie blijkt voorts de beschikbaarheid van zware servers voor projecten die voor korte tijd bovengemiddelde rekenkracht nodig hebben niet algemeen bekend. De raad vraagt CvB om dit beter te communiceren.

3. Stand van zaken herziening beveiliging

Ruben Dood licht de voortgang van dit project toe (zie ook verslag vorige vergadering).

Na een verkenning van het probleem en mogelijke oplossingsrichtingen is binnen CBS een commissie gevormd die dit verder gaat uitwerken. De voorlopige stand van zaken:

- Doelbinding blijft een primaire eis.

- Wat betreft outputcontroles wordt er gekeken naar de mogelijkheden voor een 'outputcontrole light' voor eenvoudige outputs en naar enkele andere meer gebruikersvriendelijke varianten.
- De noodzaak van een afsluitbare kamer wordt heroverwogen, maar onbedoeld/ongeautoriseerd meekijken blijft onacceptabel.
- Voor de inlogprocedure wordt nagedacht over vervanging van de vingerafdruklezer door moderne opties als werken met een inlogcode op basis van TAN of sms-code.

Op de vraag van de voorzitter of de afnemersraad invloed kan uitoefenen op het proces antwoordt Ruben Dood dat het verstandig is de CBS-commissie eerst de tijd te geven voor haar afwegingen. De raad verzoekt nogmaals CBS om zich in te zetten voor een verdere flexibilisering van de toegang.

4. Stand van zaken Wiki

De pilot-website van Wiki-CBS-Microdata wordt momenteel met een groep gebruikers getest. Op hun advies is deze op een externe website ingericht, zodat onderzoekers niet gebonden zijn aan de remote access werkomgeving. Ruben Dood verwacht dat de Wiki in de loop opengesteld kan worden. Omdat ervoor gekozen is de Wiki niet algemeen toegankelijk te maken maar met inlogcode/password te beveiligen zal het enige tijd duren voordat alle gebruikers ook daadwerkelijk toegang hebben.

De raad vraagt aandacht voor de volgende punten:\

- Als een onderzoeker niet langer actief is, vervallen dan ook zijn Wiki login rechten?
- Kan iemand die nog geen user is maar zich daartoe wil oriënteren via de Wiki ook toegang krijgen?
- Kunnen meekijkers ook toegang krijgen? Meekijkers zijn vaak meedenkers!
- Kan de Wiki ook gebruikt worden voor Engelstalige informatie?

Ruben Dood geeft verder aan dat de ervaring leert dat een Wiki pas functioneert bij een actieve deelnemersgemeenschap nodig heeft van 500-600 personen. Ons aantal onderzoekers zit in die orde van grootte, hun actieve inbreng zal dan ook zeer wenselijk zijn.

5. Overige mededelingen

a) Er heeft deze zomer een peer review plaatsgevonden door Eurostat (zie <http://ec.europa.eu/eurostat/web/quality/peer-reviews>) met, op het gebied van microdata, als aanbevelingen voor het CBS:

11. Within the possibilities of the Dutch privacy law and the Statistics Netherlands Act, Statistics Netherlands should aim for more flexible procedures in granting access to confidential microdata for scientific purposes. (European statistics Code of Practice, indicator 15.4)

12. Statistics Netherlands should facilitate the increasing number of foreign researchers accessing its microdata for scientific purposes by providing more metadata in English language. (European statistics Code of Practice, indicator 15.5)

Naar aanleiding van dit tweede punt, en het laatste punt mbt de Wiki, ontstaat een discussie over de vraag naar onderzoek waarin tegelijkertijd microdata van verschillende landen gebruikt worden. Ruben Dood meldt dat er technieken bestaan ('secure multiparty computation') waarbij microdata zelf de afzonderlijke landen niet hoeven te verlaten. Er wordt nog gezocht naar een geschikte casus om dit, bijvoorbeeld in een reeds lopende pilot met Zweden, te verkennen.

b) Tarieven Microdata: Ruben Dood laat de afnemersraad weten dat de tarieven in de dienstencatalogus voor 2016 niet zullen veranderen ten opzichte van 2015.

6. Nationale Datainfrastructuur Sociale Wetenschappen (NDSW - NWO)

Begin dit jaar heeft NWO (Gebiedsbestuur Maatschappij en Gedragwetenschappen, MaGW) een verkenning gestart tot het opzetten van een Nationale Datainfrastructuur voor de Sociale Wetenschappen (NDSW). In de loop der jaren zijn verschillende grootschalige waarnemingsstudies ontstaan die zowel gefragmenteerd als kostbaar zijn, zoals het LISS panel, ESS, DHS, SHARE, NKO, LASA, TRAILS etc. Daarnaast zijn registraties en administraties die van overheidswege worden verzameld in toenemende mate beschikbaar voor (wetenschappelijk) onderzoek; met name bij het CBS. Het NDSW initiatief beoogt langlopende sociaalwetenschappelijke dataverzamelingen te borgen, de ontsluiting van de verschillende data te faciliteren, en de samenwerking tussen betrokken partijen te bevorderen.

In het plan zoals nu op tafel ligt wordt aan deelnemende universiteiten een inleg gevraagd in een te vormen NDSW-fonds. Vervolgens zal ook NWO daar een substantieel bedrag aan toevoegen. Uit het fonds zullen verschillende dataverzamelingen alsmede de toegang daartoe worden ondersteund; voor de korte termijn zou met name het LISS panel steun uit het fonds moeten krijgen. Het is de bedoeling dat zowel de inkomsten (uit mogelijke andere bronnen) als de bestedingscategorieën van het fonds verder worden uitgebreid.

Wat betreft de plaats van CBS in het bestedingenplaatje is tussen NWO en CBS gesproken over de kosten van onderzoek op CBS-microdata. Streven is dat uit het fonds een aanzienlijk deel van onderzoek op CBS-microdata door aan NDSW deelnemende universiteiten wordt gesubsidieerd. Voor remote access projecten die door universiteiten in betaalde opdracht worden uitgevoerd geldt deze subsidie niet, om het gelijke speelveld ten opzichte van private onderzoeksinstellingen niet te verstoren. CBS heeft voorts als wens naar voren gebracht ook onderzoek door UMC's onder deze formule laten vallen; dit dient nader onderzocht te worden omdat het buiten van NWO/MaGW valt. Andere wensen vanuit het veld in relatie tot het CBS betreffen o.a. het beschikbaar stellen van bestandsdocumentatie in het Engels, en voortzetting van de rol van CBS bij het trekken van steekproeven voor de grootschalige studies te continueren.

Kees Aarts licht een en ander nader toe vanuit zijn rol als trekker (op verzoek van NWO) van dit initiatief. In de huidige fase worden universiteiten benaderd – via decanen van de faculteiten Sociale Wetenschappen, Economie en Rechten) – met de bedoeling draagvlak voor het plan te verwerven. De definitieve vorm van het geheel is op dit moment echter zeker nog niet uitgekristalliseerd.

In de discussie komt een aantal aspecten aan de orde.

Over NDSW als zodanig

- Het onderwerp 'datainfrastructuur' spreekt misschien minder tot de verbeelding dan andere actuele wetenschappelijke thema's, maar veel universiteiten hebben nadrukkelijk aandacht voor Big Data, Data Sciences enzovoorts. Dit geeft vertrouwen voor de toekomst, maar korte termijn resultaten zijn niet vanzelfsprekend. Ook andere grote wetenschappelijke investeringen zijn een kwestie van lange adem.
- Het lijkt erop dat universitaire onderzoekers voor gebruik van microdata niet zozeer uit het budget van de universiteit putten maar meer uit andere fondsen of subsidies (KNAW, ZonMW, Netspar, EU, ...). Dat kan voor NDSW een reden zijn om de beoogde balans tussen inbreng van de universiteiten en inbreng van NWO (of andere bronnen) bij te stellen.
- Deelname aan NDSW van private onderzoeksbureaus lijkt eventueel mogelijk, voor zover beperkt tot statistisch/beleidsonderzoek in publiek belang. Hierover zou de organisatie van NDSW wellicht kunnen spreken met de Vereniging voor Beleidsonderzoek VBO.

Over CBS en NDSW:

- NDSW kan bijdragen aan een gebruik op grotere schaal van beschikbare (CBS- en andere) data doordat daaraan meer bekendheid wordt gegeven. Het CBS merkt regelmatig dat universitaire onderzoekers niet op de hoogte zijn van de microdata faciliteit.
- Voor het CBS geldt informatievervalsing aan het brede publiek als kerntaak waarvoor geen vergoeding wordt gevraagd. Voor aanvullende informatievervalsing of het verlenen van toegang tot microdata voor een beperkte doelgroep moeten de daarvoor gemaakte kosten in rekening worden gebracht. Ook voor andere deelnemers in NDSW lijkt het ontwikkelen van een business model ten aanzien van het gebruik van de data onvermijdelijk.

Rondvraag

Paul de Graaf nodigt de afnemersraad voor de volgende vergadering uit in 'De Rotterdam', de nieuwe locatie van veel gemeentelijke diensten waaronder O&BI.

Actiepunten

Ruben Dood zal intern aandacht vragen voor het communiceren van de mogelijkheid tot tijdelijk gebruik van een zware server.

Evaluaties on site/remote access 2013, 2014 en 2015

De scores van 2013, 2014 en 2015 zijn gebaseerd op resp. 99, 78 en 92 ingevulde formulieren.

Voor 2015 bedroeg de respons 33%.

Rapportcijfer	2013	2014	2015	Prijs_Kwaliteit	2013	2014	2015
4			1%				
5		1%	1%	slecht	1%		2%
6	6%	8%	2%	matig	14%	19%	16%
7	45%	35%	28%	voldoende	38%	35%	20%
8	42%	50%	57%	goed	29%	22%	43%
9	6%	5%	11%	zeer-goed	3%	5%	4%
10		1%		Onbekend	12%	18%	14%
Informatieverstrekking_Data	2013	2014	2015	Informatieverstrekking_Procedure	2013	2014	2015
slecht		1%	1%	slecht			
matig	1%	0%	3%	matig	2%	1%	2%
voldoende	25%	19%	18%	voldoende	17%	12%	11%
goed	53%	46%	54%	goed	65%	51%	55%
zeer-goed	18%	26%	18%	zeer-goed	14%	28%	29%
n.v.t	3%	8%	4%	n.v.t	2%	8%	2%
Meedenken_Projectaanpak	2013	2014	2015	Doorlooptijd_Tot_Start_Project	2013	2014	2015
slecht		1%		slecht	2%	3%	
matig	1%	1%	4%	matig	6%	4%	4%
voldoende	19%	14%	10%	voldoende	19%	15%	11%
goed	44%	44%	47%	goed	52%	45%	49%
zeer-goed	17%	21%	25%	zeer-goed	14%	22%	28%
n.v.t	18%	19%	14%	n.v.t	7%	12%	8%
Deskundigheid_Data	2013	2014	2015	It_Deskundigheid	2013	2014	2015
slecht		1%	1%	slecht	2%	1%	
matig	4%	3%	2%	matig	2%	4%	2%
voldoende	16%	17%	13%	voldoende	18%	18%	12%
goed	46%	58%	53%	goed	48%	47%	49%
zeer-goed	23%	17%	22%	zeer-goed	10%	15%	23%
n.v.t	10%	5%	9%	n.v.t	19%	14%	14%

